

CECYLIA GALILEJ

PRZEGLĄD PUBLIKACJI
Z ANALIZAMI LINGWISTYCZNYMI PISM
KAROLA WOJTYŁY / JANA PAWŁA II

Karol Wojtyła/Jan Paweł II jest autorem różnorodnych tekstów: jako poeta – kilkunastu dużych utworów literackich oraz licznych wierszy, jako zaś wybitny uczony, profesor etyki KUL, głowa Kościoła rzymskokatolickiego – wielu publikacji teologiczno-filozoficznych. Wszystkie jego pisma, oprócz cennych refleksji filozoficznych, metafizycznych, egzystencjalnych, wyróżniają się starannym doбором słów, precyzją ich użycia, a nawet tworzeniem nowych konstrukcji wyrazowych, potrzebnych do werbalnego uzewnętrznienia bogactwa myśli Ojca Świętego. Jego dorobek piśmienniczy jest obiektem badań wielu naukowców – filozofów, teologów, pedagogów, literaturoznawców. Do tego grona badaczy należą także językoznawcy. Niniejsze opracowanie zawiera przegląd publikacji lingwistycznych, których autorzy poruszają różnorodne zagadnienia językowe, opisując właściwości charakterystyczne dla pism Karola Wojtyły/Jana Pawła II, współtworzące jego indywidualny styl pisarski (idiostyl). Liczba zgromadzonych pozycji odzwierciedla głębię przekazywanych przez Papieża treści, sposób ich językowego i artystycznego ukształtowania, potencjał lingwistyczno-poetycki ich Autora, co łącznie pokazuje ogrom możliwości wieloaspektowego badania piśmiennictwa Ojca Świętego.

Dr hab. CECYLIA GALILEJ – Katolicki Uniwersytet Jana Pawła II, Wydział Nauk Humanistycznych, Instytut Językoznawstwa, Katedra Języka Polskiego; adres do korespondencji: Katedra Języka Polskiego KUL, Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin; e-mail: cgalilej@kul.lublin.pl. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6379-9361>.

BADANIA JĘZYKA TEKSTU ORYGINALNEGO ORAZ ANALIZY
TEKSTÓW DWUJĘZYCZNYCH

Podstawowy podział istniejących publikacji lingwistycznych opisujących język pism Karola Wojtyły / Jana Pawła II jest widoczny już przy pierwszym kontakcie z danym opracowaniem. Dzieła napisane w języku źródłowym, czyli w wersji polskojęzycznej, umożliwiają poznanie oryginalnego języka konkretnego utworu, jak też przyczyniają się do charakterystyki języka ich Autora. Do tej grupy zalicza się wiele prac, np.:

- Kozłowska, Anna. „Język poetycki Karola Wojtyły wobec tradycji romantyków”. *Jan Paweł II w trosce o słowo i prawdę*, red. Stanisław Mikołajczak i Marta Wrześniewska-Pietrzak, Wydawnictwo „Poznańskie Studia Polonistyczne”, 2011, ss. 293-307.
- Kozłowska, Anna. „Praca Karola Wojtyły nad słowem (na przykładzie poematu *Kościół*)”. *Karol Wojtyła – Jan Paweł II. Artysta słowa*, red. Mirosława Ołdakowska-Kuflowa i Wojciech Kaczmarek, Wydawnictwo KUL, 2015, ss. 259-277.
- Kozłowska, Anna. „Ku «jedności natchnień i znaczeń». Nad rękopisem «Wigilii wielkanocnej 1966» Karola Wojtyły”. *Kultura nie tylko literacka. W kręgu myśli Karola Wojtyły – Jana Pawła II*, cz. 1, red. Emanuela Bednarczyk-Stefaniak i Anastazja Seul, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, 2017, ss. 63-74.
- Przybylska, Renata. „Uwagi o języku listów Karola Wojtyły do Mieczysława Kotlarczyka”. *Język Polski*, t. 84, z. 2, 2004, ss. 81-87.
- Walczak, Bogdan, redaktor. *Jan Paweł II – człowiek i dzieło*. Wydawnictwo Naukowe UAM, 2001.
- Zagórska, Katarzyna. „Dać świadectwo o ludziach i czasie. Polskie homilie Jana Pawła II”. *Poznańskie Spotkania Językoznawcze*, red. Zdzisława Krążyńska i Zygmunt Zagórski, t. 16, 2007, ss. 165-176.
- Zagórska, Katarzyna. „Polskie homilie Jana Pawła II – rekonesans badawczy”. *Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Językoznawcza*, t. 18 (38), z. 1, 2011, ss. 57-74.

W niektórych z tych opracowań podjęto zagadnienia ogólnojęzykowe, łączące kilka płaszczyzn lingwistycznych: gramatyczną, leksykalną, stylistyczną lub genologiczną, np.:

- Jezierska, Beata. „Papież-poeta. Kilka słów o języku *Tryptyku rzymskiego*”. *Jan Paweł II – obrońca godności człowieka. Materiały z sesji naukowej zorganizowanej z okazji VII Dnia Papieskiego*, red. Małgorzata Rybka, Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, 2008, ss. 19-25.

- Kozłowska, Anna. „Poetic language of Karol Wojtyła (An attempt at the characteristics)”. *Colloquia Litteraria*, nr 1, 2018, ss. 205-226. <https://czasopisma.uksw.edu.pl/index.php/cl/article/view/3144>. Dostęp 27.11. 2020.
- Nowak-Barcińska, Małgorzata. „O gatunku, języku i stylu notatek osobistych Karola Wojtyły – Jana Pawła II”. *Karol Wojtyła – Jan Paweł II. Artysta słowa*, red. Mirosława Ołdakowska-Kufłowa i Wojciech Kaczmarek, Wydawnictwo KUL, 2015, ss. 279-302.

W innych publikacjach podjęto różnorodne zagadnienia szczegółowe (często kwestie gramatyczne, stylistyczne, jak też rzadziej spotykane problemy m.in. prozodyczne), np.:

- Łapa, Romana. „O modalności w homiliach i przemówieniach Jana Pawła II”. *Język religijny dawniej i dziś*, red. Stanisław Mikołajczak i Tomasz Węclawski, Wydawnictwo „Poznańskie Studia Polonistyczne”, 2004, ss. 139-148.
- Szwajkowska, Anna. Żywe słowo Jana Pawła II (prozodyczne składniki wypowiedzi Papieża). *Językoznawstwo: współczesne badania, problemy i analizy językoznawcze*, t. 2, 2008, ss. 7-42.
- Zdunkiewicz-Jedynak, Dorota. „Pytanie w służbie kaznodziejskiemu dialogowi (o zdaniach pytajnych w homiliach i przemówieniach wygłoszonych przez Ojca Św. podczas VII pielgrzymki do ojczyzny)”. *Prace Filologiczne*, t. 46, 2001, ss. 683-688.
- Zdunkiewicz-Jedynak, Dorota. „Funkcja zdań pytajnych w tekstach homiletycznych Jana Pawła II: ku dialogowi”. *Idee chrześcijańskie w życiu Europejczyka. Język, pismienictwo, sztuki plastyczne, obyczaje*, cz. I, red. Anetta Ceglińska i Zdzisława Staszewska, Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, 2001, ss. 453-461.

Drugi wspomniany wcześniej typ badań, tj. analizy dwujęzyczne oraz problematyka translatoologiczna (na podstawie tłumaczeń dzieł Ojca Świętego na języki obce, analizy tłumaczeń terminów, analizy kontrastywne wybranych problemów językoznawczych), jest obecny w pracach:

- Śliwa, Dorota. „Godność i prawa kobiety / la dignité et les droits de femme dans les textes de Jean-Paul II – une contribution de la linguistique du corpus à l’élaboration des dictionnaires bilingues [Godność i prawa kobiety w tekstach Jana Pawła II – propozycja zastosowania lingwistyki korpusowej do redakcji słowników dwujęzycznych]”. *Roczniki Humanistyczne*, t. 62, z. 8, 2014, ss. 183-200.
- Śliwa, Dorota. „L’intensité comme facteur d’expression de l’émotion dans le discours de Jean-Paul II au corps diplomatique (2005). Etude du texte parallèle polonais et français”. *Études sur le texte dédiées à Halina Grzmil-Tylutki*, red. Joanna Górnikiewicz, Barbara Marczuk i Iwona Piechnik, Biblioteka Jagiellońska, 2016, ss. 229-242.

- Śliwa, Dorota, i Paulina Mazurkiewicz. „Expressions métaphoriques de la *civilisation de l'amour* en polonais et en français”. *Wybrane problemy terminologii francusko-polskiej oraz metod badań językoznawczych w tłumaczeniach*, red. Dorota Śliwa, Wydawnictwo KUL, 2010, ss. 149-166.
- Żurawlew, Tomasz. „Sacrum – przekład – recepcja. O niemieckojęzycznym tłumaczeniu *Tryptyku Rzymskiego* Jana Pawła II”. *Orbis Linguarum*, t. 40, 2014, 235-248, <http://www.atut.ig.pl/files/orbis-linguarum-vol.-40.pdf>. Dostęp 27.11. 2020.

Wśród prac podejmujących szczegółowe zagadnienia językoznawcze można dostrzec zarysowujące się kręgi tematyczne, sygnalizujące daną problematykę. Badania są często prowadzone w ramach poszczególnych warstw języka lub dyscyplin językoznawczych.

LEKSYKA

- Kozłowska, Anna. „Neologizmy słowotwórcze w tekstach literackich Karola Wojtyły”. *Poradnik Językowy* 5, 2013, ss. 73-89.
- Kozłowska, Anna. „«Profil» w twórczości literackiej Karola Wojtyły”. *Człowiek. Słowo. Świat*, red. Jolanta Chojak, Tomasz Korpysz i Krystyna Waszakowa, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2010, ss. 179-191.
- Kozłowska, Anna. „«Widzenie» – ważne słowo twórczości literackiej Karola Wojtyły – Jana Pawła II”. *Idee i wartości. Humaniora Jana Pawła II*, red. Marzena Marczevska i Zbigniew Trzaskowski, Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego w Kielcach, 2011, ss. 161-173.
- Kozłowska, Anna. „Kilka uwag o słownictwie dramatu Karola Wojtyły *Hiob*”. *Hiob biblijny, Hiob obecny w kulturze*, red. Piotr Mitzner i Anna M. Szczepan-Wojnarska, Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 2010, ss. 239-251.
- Kozłowska, Anna. „Sposoby wykorzystywania potencji semantycznej derywatów słowotwórczych w tekstach literackich Karola Wojtyły”. *Roczniki Humanistyczne*, t. 59, z. 6, 2011, ss. 153-167.
- Śliwa, Dorota. „Le terme *bien commun* et la construction du sens. Mais dans quel contexte?”. *Mots, termes et contextes*, Actes des septièmes Journées Scientifiques du réseau des chercheurs *Lexicologie, Terminologie, Traduction*, Bruxelles, 6-10 septembre 2005, AUF/LTT-ISTI, red. Daniel Blampain, Philippe Thoiron i Marc Van Campenhoudt, Editions des Archives Contemporaines, 2006, ss. 643-650.
- Zagórska, Katarzyna. *Listy czasowników Jana Pawła II*. Kontekst Wydawnictwo, 2011.

Zagórska, Katarzyna. „Polskie słowo Jana Pawła II. Od poezji do listów”. *Język doświadczenia religijnego*, t. 2, red. Grzegorz Cyran i Elżbieta Skorupska-Raczyńska, Uniwersytet Szczeciński. Wydział Teologiczny, 2009, ss. 237-254.

STYLISTYKA I RETORYKA

- Bieńkowska, Danuta. „O znaczeniu słowa *próg* i niektórych cechach poezji Jana Pawła II (na materiale *Tryptyku rzymskiego*)”. *Łódzkie Studia Teologiczne*, t. 13, 2004, ss. 261-271.
- Bieńkowska, Danuta. „*Tryptyk rzymski* Jana Pawła II. Rozważania semantyczno-stylistyczne”. *Zeszyty Naukowe KUL*, t. 47, nr 3, 2004, ss. 35-42.
- Ceglińska, Anetta. „Miłosierdzie większe niż sprawiedliwość. Piękno myśli i słowa w encyklice *Dives in misericordia*”. *Zeszyty Naukowe KUL*, t. 47, nr 3 (187), 2004, ss. 85-101; *Łódzkie Studia Teologiczne*, t. 13, 2004, ss. 273-288.
- Ceglińska, Anetta. „O stylu encykliki Jana Pawła II *Redemptor hominis*”. *W kręgu pism Papieża i tekstów biblijnych*, red. Maria Kamińska, Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, 1997, ss. 11-32.
- Ceglińska, Anetta. „Piękno języka encyklik Jana Pawła II”. *Od Biblii Wujka do współczesnego języka religijnego*, red. Zbigniew Adamek i Stanisław Koziara, Biblos, 1999, ss. 138-144.
- Ceglińska, Anetta. „Retoryka w encyklikach Jana Pawła II”. *Funkcja słowa w ewangelizacji*, red. Maria Kamińska i Elżbieta Umińska-Tytoń, Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, 1998, ss. 353-360.
- Ceglińska, Anetta. „Stylizacja biblijna w dramacie «Jeremiasz» Karola Wojtyły. *Rozprawy Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego*, t. 41, 1996, ss. 5-32.
- Ceglińska, Anetta. „Ślady poetyckich rozwiązań w dokumentach papieskich”. *Idee chrześcijańskie w życiu Europejczyka. Język. Piśmiennictwo. Kultura. Obyczaje*. Cz. I, red. Anetta Ceglińska i Zdzisława Staszewska, Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, 2001, s. 177-185.
- Ceglińska, Anetta. *Piękno papieskiego słowa (O stylu encyklik Jana Pawła II)*. Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, 2000.
- Gajewska, Urszula. „Czas w encyklikach Jana Pawła II”. *Stylistyka*, t. XVI: *Styl i czas*, 2007, ss. 405-414.
- Kamińska, Maria. „Piękno papieskiego słowa. Wybrane problemy stylu Jana Pawła II”. *Język w komunikacji*, red. Grażyna Habrajska, t. 2, Wydawnictwo AHE, 2001, ss. 5-10.
- Kozłowska, Anna. „Definicje poetyckie w tekstach literackich Karola Wojtyły. Uwagi wstępne”. *Poznańskie Spotkania Językoznawcze*, t. 33: *Dyskurs religijny* 1, 2017, ss. 43-56. Doi: 10.14746/psj.2017.33.4.

- Kozłowska, Anna. „O stylistycznym zróżnicowaniu idiolektu (na przykładzie tekstów Karola Wojtyły – Jana Pawła II)”. *Odmiany stylowe polszczyzny dawniej i dziś*, red. Urszula Sokólska, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, 2011, ss. 89-107.
- Kozłowska, Anna. „Styl artystyczny Karola Wojtyły wobec tradycji Jakuba Wujka”. *Karol Wojtyła / Jan Paweł II wobec tradycji kultury polskiej*, red. Grażyna Halkiewicz-Sojak, Agnieszka Komorowska, Bartłomiej Łuczak i Michał Sokulski, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2015, ss. 109-125.
- Kozłowska, Anna. *Od psalmów słowiańskich do rzymskich medytacji. O stylu artystycznym Karola Wojtyły*. Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 2013.
- Miodek, Jan. „Osobliwości stylu Jana Pawła II”. *Album – w przestrzeniach poezji Karola Wojtyły*, red. Jan Miodek, Zbigniew Władysław Solski, Bolesław Taborski, Jacek Lalak i Bartłomiej Madejski, Biblioteka Uniwersytecka [UWr]. Wrocławskie Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych, 1997, ss. 5-8.
- Miodek, Jan. „Osobliwości stylu Jana Pawła II”. *Język Polski*, t. 64, nr 3, 1984, ss. 173-176.
- Miodek, Jan. „Osobliwości stylu Jana Pawła II”. *Język Polski*, t. 68, nr 4-5, 1988, ss. 230-233.
- Miodek, Jan. „Osobliwości stylu Jana Pawła II”. *Twórczość Karola Wojtyły*, red. Zbigniew Władysław Solski. Acta Universitatis Wratislaviensis, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1998, ss. 22-26.
- Ożóg, Kazimierz. „Karol Wojtyła – Jan Paweł II – mistrz słowa polskiego”. *Święty Jan Paweł II – pierwszy doktor honoris causa Uniwersytetu Rzeszowskiego*, red. Stanisław Nabywaniec, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2015, ss. 135-154.
- Ożóg, Kazimierz. „Odpowiednie dać rzeczy słowo. Karol Wojtyła jako mistrz słowa polskiego”. *Fraza*, t. 3, 2003, ss. 51-59.
- Ożóg, Kazimierz. „Retoryka tekstów Karola Wojtyły – Jana Pawła II”. *Jan Paweł II. Odnawiciel mowy polskiej*, red. Stanisław Mikołajczak i Marta Wrześniewska-Pietrzak, Wydawnictwo WiS, 2009, ss. 139-149.
- Ożóg, Kazimierz. „Retoryka w tekstach Karola Wojtyły – Jana Pawła II”. *Jan Paweł II w trosce o słowo i prawdę*, red. Stanisław Mikołajczak i Marta Wrześniewska-Pietrzak. Wydawnictwo „Poznańskie Studia Polonistyczne”, 2011, ss. 163-178.
- Pajdzińska, Anna. O perswazyjności w tekstach Jana Pawła II. W: *Jan Paweł II. Odnawiciel mowy polskiej*, red. Stanisław Mikołajczak i Marta Wrześniewska-Pietrzak, Wydawnictwo WiS, 2009, ss. 151-159.
- Seul, Anastazja. „Niech zstąpi Duch Twój... Stylistyczno-teologiczna analiza homilii Jana Pawła II (Warszawa, 2 czerwca 1979)”. *Roczniki Teologii Duchowości* t. 1 (56), 2009, ss. 215-232.

Zdunkiewicz, Dorota. *Językowe środki perswazji w homiliach (na przykładzie tekstów Jana Pawła II)*. *Język a Kultura*, t. 4: *Funkcje języka i wypowiedzi*, red. Jerzy Bartmiński i Renata Grzegorzycowa, Wiedza o Kulturze, 1991, ss. 149-157.

LINGWISTYKA TEKSTU

- Gajewska, Urszula. „Formuły metatekstowe otwierające i zamykające tekst w encyklikach Jana Pawła II. *Język pisarzy: problemy metajęzyka i metatekstu*, red. Tomasz Korpysz i Anna Kozłowska, Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 2015, ss. 107-124.
- Gajewska, Urszula. „Metatekstowe sygnalizatory tematu rozważań w encyklikach Jana Pawła II”. *Słowo. Studia językoznawcze*, t. 8, 2017, ss. 58-72.
- Gajewska, Urszula. „Otwieranie i zamykanie tekstu w encyklikach Jana Pawła II”. *Język religijny dawniej i dziś (w kontekście teologicznym i kulturowym)*, red. Paweł Bortkiewicz, Stanisław Mikołajczak i Małgorzata Rybka, Wydawnictwo „Poznańskie Studia Polonistyczne”, 2007, ss. 34-43.
- Kozłowska, Anna. „Tytuły i podtytuły tekstów literackich Karola Wojtyły”. *Język pisarzy: problemy metajęzyka i metatekstu*, red. Tomasz Korpysz i Anna Kozłowska, Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 2015, ss. 125-148.
- Wojtak, Maria. „Tekstowe ułamki i odnowicielska moc kolekcji w kalendarzu «2009 z Janem Pawłem II»”. *Odnawiciel mowy polskiej*, red. Stanisław Mikołajczak i Marta Wrześniewska-Pietrzak, Wydawnictwo WiS, 2009, ss. 115-123.
- Wojtak, Maria. „Wybrane przemówienia papieskie w analizie genologicznej”. *Karol Wojtyła – Jan Paweł II. Słowa prawdy i życia. Szkice lingwistyczne*, red. Kazimierz Ożóg i Bożena Taras, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2010, ss. 97-106.

KOMUNIKACJA JĘZYKOWA

- Gajda, Stanisław. „Osobowość językowa Karola Wojtyły – Jana Pawła II”. *Odnawiciel mowy polskiej*, red. Stanisław Mikołajczak i Marta Wrześniewska-Pietrzak, Wydawnictwo WiS, 2009, ss. 215-232.
- Gajewska, Urszula. „Budowanie więzi komunikacyjnej z odbiorcą (na przykładzie encyklik Jana Pawła II)”. *Sytuacja komunikacyjna i jej parametry. Być nadawcą – być odbiorcą*, red. Grażyna Sawicka i Wiesław Czechowski, Wydawnictwo Adam Marszałek, 2014, ss. 112-131.
- Kozłowska, Anna. „Refleksja o języku w twórczości literackiej Karola Wojtyły – Jana Pawła II”. *Promieniowanie świętości. Jan Paweł II a literatura*, red. Krzysztof Dybczak i Stanisław Pażucha, Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”, 2011, ss. 37-51.

- Krupa, Renata. „Les termes d’adresse et les titres honorifiques dans les discours de Jean-Paul II pour les vœux au corps diplomatique. Étude contrastive polonais-français [Zwroty adresatywne i tytuły honoryfikatywne w przemówieniach Jana Pawła II do członków korpusu dyplomatycznego. Studium porównawcze polsko-francuskie]”. *Roczniki Humanistyczne*, t. 66, z. 8, 2018, ss. 67-80. doi: 10.18290/rh.2018.66.8-4.
- Krygier-Łączkowska, Agnieszka. „Jana Pawła II dyskusja z nowomową”. *Odnawiciel mowy polskiej*, red. Stanisław Mikołajczak i Marta Wrześniewska-Pietrzak, Wydawnictwo WiS, 2009, ss. 91-103.
- Laskowska, Elżbieta. „Jan Paweł II jako uczestnik aktu komunikacji”. *Język polski w rozwoju*, red. Magdalena Czachorowska i Łucja Maria Szewczyk, Wydawnictwo Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego, 2001, ss. 73-83.
- Różański, Jarosław. „Jan Paweł II – nowy język i koncepcja misjologii”. *Odnawiciel mowy polskiej*, red. Stanisław Mikołajczak i Marta Wrześniewska-Pietrzak, Wydawnictwo WiS, 2009, ss. 105-112.
- Wiatrowski, Przemysław. „Grzeczność papieska. Akty etykiety językowej w listach prywatnych Jana Pawła II do Marka i Zofii Skwarnickich”. *Słowo. Studia językoznawcze*, nr 2, 2011, ss. 88-108.
- Wiatrowski, Przemysław. „Nadawca i odbiorca w listach prywatnych Jana Pawła II do Marka i Zofii Skwarnickich”. *Poradnik Językowy*, nr 3, 2007, ss. 13-24.
- Wróblewska, Małgorzata. „Zwroty adresatywne i tytułowanie Jana Pawła II i do niego kierowane”. Praca magisterska, prom. Marian Kucala, sygn. Fil. Pol. m. 1413, KUL, 1994, 96 ss.
- Zagórska, Katarzyna. „O performatywności słowa. Inspiracje słowem sprawczym w utworach poetyckich Karola Wojtyły”. *Poznańskie Studia Teologiczne*, t. 11, 2001, ss. 261-273.

ONOMASTYKA

- Górny, Halszka. „Określenia maryjne w wybranych encyklikach Jana Pawła II”. *Karol Wojtyła – Jan Paweł II. Słowa prawdy i życia. Szkice lingwistyczne*, red. Kazimierz Ożóg i Bożena Taras, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2010, ss. 175-185.
- Kucala, Marian. „Jego Świątobliwość Ojciec Święty Jan Paweł II, papież”. *Język Polski*, t. 82, nr 3, 2002, ss. 161-164.
- Makarski, Władysław. „O nazwisku Wojtyła”. *Roczniki Humanistyczne*, t. 27, z. 6, 1979, ss. 15-23.
- Makarski, Władysław. „Onimiczny kształt Tryptyku rzymskiego Jana Pawła II”. *Język Polski*, t. 85, z. 5, 2005, ss. 161-170.
- Makarski, Władysław. „W sprawie pochodzenia nazwiska Wojtyła. Próba syntezy”. *Summarium Societatis Scientiarum Catholicae Universitatis Lublinensis Joannis Pauli II*, t. 43 (63), 2014, ss. 7-29.

WARTOŚCIOWANIE

- Kabata, Maria. „Sacrum w poezji Karola Wojtyły”. *Język Polski*, t. 87, z. 3, 2007, ss. 182-188.
- Laskowska, Elżbieta. „Wartościowanie w wypowiedziach Jana Pawła II”. *Język Polski*, t. 81, z. 1-2, 2001, ss. 20-23.
- Laskowska, Elżbieta. „Wartościowanie w homiliach Jana Pawła II wygłaszanych podczas pielgrzymek do Polski”. *Karol Wojtyła – Jan Paweł II. Słowa prawdy i życia. Szkice lingwistyczne*, red. Kazimierz Ożóg i Bożena Taras, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2010, ss. 107-116.
- Matuszczyk, Bożena. „O wartości słowa w nauczaniu Jana Pawła II”. *Odnowiciel mowy polskiej*, red. Stanisław Mikołajczak i Marta Wrześniewska-Pietrzak, Wydawnictwo WiS, 2009, ss. 309-313.
- Miodek, Jan. „Język Jana Pawła II w moim życiu”. *Hermeneutyka nauczania Jana Pawła II*, red. Anna Węgrzyniakowa i Leszek Łysień, Scriptum, 2006, ss. 223-231.
- Mikołajczak, Stanisław. „Językoznawcy o wpływie Jana Pawła II na język”. *Odnowiciel mowy polskiej*, red. Stanisław Mikołajczak i Marta Wrześniewska-Pietrzak, Wydawnictwo WiS, 2009, ss. 61-75.
- Mikołajczak, Stanisław, i Marta Wrześniewska-Pietrzak, redaktorzy. *Jan Paweł II. Odnowiciel mowy polskiej*. Wydawnictwo WiS, 2009.
- Ożóg, Kazimierz. „Karola Wojtyły Znak, któremu sprzeciwiać się będą. Rekolekcje w Watykanie z roku 1976. Kształt językowy i horyzont aksjologiczny”. *Karol Wojtyła – Jan Paweł II. Słowa prawdy i życia. Szkice lingwistyczne*, red. Kazimierz Ożóg i Bożena Taras, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2010, ss. 117-131.
- Ożóg, Kazimierz. „Spojrzenie Jana Pawła II na dzieje Polski”. *Karol Wojtyła – Jan Paweł II. Słowa prawdy i życia. Szkice lingwistyczne*, red. Kazimierz Ożóg i Bożena Taras, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2010, ss. 154-165.
- Seul, Anastazja. „Aksjologiczne podstawy kultury w wypowiedziach Jana Pawła II”. *Polonistyka*, nr 8, 2008, ss. 15-18.
- Seul, Anastazja. „Wartości patriotyczne w wypowiedziach Jana Pawła II do młodych Polaków i ich nauczycieli”. *Język, Szkoła, Religia*, t. 4, 2009, ss. 300-314.
- Śliwa, Dorota. „Analiza znaczeniowa słów *prawda* w *Veritatis Splendor* (1993) i *życie w Evangelium Vitae* (1995)”. *Karol Wojtyła – Jan Paweł II. Słowa prawdy i życia. Szkice lingwistyczne*, red. Kazimierz Ożóg i Bożena Taras, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2010, ss. 132-141.
- Walczak, Bogdan. „Jan Paweł II. Odnowiciel mowy polskiej”. *Odnowiciel mowy polskiej*, red. Stanisław Mikołajczak i Marta Wrześniewska-Pietrzak, Wydawnictwo WiS, 2009, ss. 77-81.
- Walczak, Bogdan. „Jan Paweł II – mistrz słowa polskiego”. *Jan Paweł II – Doktor Honorowy UAM*. Wydawnictwo Naukowe UAM, 2014, ss. 27-40.

Zagórska, Katarzyna. „Od performatywności do aksjologii. O mocy i wartości słowa na przykładzie utworów poetyckich Karola Wojtyły”. *Poradnik Językowy*, z. 1, 2002, ss. 18-28.

JĘZYKOWY OBRAZ ŚWIATA

Oprócz publikacji osadzonych w tradycji badań językoznawczych według założeń strukturalizmu istnieje także szereg opracowań, które wykorzystują koncepcje naukowe wypracowane przez nowsze metodologie, zwłaszcza kognitywizm. W tym zakresie można wymienić następujące pozycje:

- Ampel-Rudolf, Mirosława. „«Serca dzieci wyrastają nad rzeką»”. Dziecko w refleksji Jana Pawła II w Elementarzu dla wierzącego, wątpiącego i szukającego”. *Karol Wojtyła – Jan Paweł II. Słowa prawdy i życia. Szkice lingwistyczne*, red. Kazimierz Ożóg i Bożena Taras, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2010, ss. 186-192.
- Dudek, Barbara. „Najpiękniejsza spośród wszystkich istot stworzonych. Człowiek w nauczaniu Jana Pawła II (na podstawie wybranych encyklik)”. *Słowo. Studia językoznawcze*, nr 6, 2015, ss. 166-179.
- Gajewska, Urszula. „Obraz współczesnego świata w encyklikach Jana Pawła II”. *Język. Społeczeństwo. Wartości*, red. Elżbieta Laskowska, Iwona Benenowska i Małgorzata Jaracz, Prace Komisji Językoznawczej Bydgoskiego Towarzystwa Naukowego, Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2008, ss. 127-136.
- Gajewska, Urszula. Wizja cywilizacji śmierci w encyklice Jana Pawła II *Evangelium vitae*. *Język religijny dawniej i dziś (w kontekście teologicznym i kulturowym)*, red. Paweł Bortkiewicz, Stanisław Mikołajczak i Małgorzata Rybka, Wydawnictwo „Poznańskie Studia Polonistyczne”, 2009, ss. 87-94.
- Grzegorzczak, Renata. „Rozumienie pojęcia odpowiedzialności w wypowiedziach Jana Pawła II skierowanych do młodzieży”. *Odnowiciel mowy polskiej*, red. Stanisław Mikołajczak i Marta Wrześniewska-Pietrzak, Wydawnictwo WiS, 2009, ss. 199-204.
- Grzmił-Tylutki, Halina. „Jan Paweł II – najlepszy ojciec. Analiza dyskursywna”. *Karol Wojtyła – Jan Paweł II. Słowa prawdy i życia. Szkice lingwistyczne*, red. Kazimierz Ożóg i Bożena Taras, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2010, ss. 11-21.
- Kopeć, Urszula. „Językowy obraz Boga w poemacie *Pieśń o Bogu ukrytym* Karola Wojtyły”. *Karol Wojtyła – Jan Paweł II. Słowa prawdy i życia. Szkice lingwistyczne*, red. Kazimierz Ożóg i Bożena Taras, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2010, ss. 166-174.
- Kopeć, Urszula. „Językowo-kulturowy obraz miłości małżeńskiej i rodzinnej. Karol Wojtyła *Przed sklepem jubilera*”. *Literatura współczesna w edukacji poloni-*

- stycznej. *Interpretacje – wartości – konteksty*, red. Urszula Kopeć, t. 2, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2017, ss. 29-40.
- Kaczor, Monika. „Kultura myślenia Jana Pawła II (na podstawie czasopism społeczno-politycznych i społeczno-kulturalnych). Ujęcie językoznawcze”. *Kultura nie tylko literacka. W kręgu myśli Karola Wojtyły – Jana Pawła II*, red., red. Emanuela Bednarczyk-Stefaniak i Anastazja Seul, cz. I, t. 8, Scripta Humana. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, 2017, ss. 251-262.
- Kozłowska, Anna. „Obraz drzewa w twórczości literackiej Karola Wojtyły”. W: *Język pisarzy: problemy słownictwa*, red. Tomasz Korpysz i Anna Kozłowska, Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 2011, ss. 201-221.
- Laskowska, Elżbieta. „Językowy obraz nadawcy wypowiedzi w tekstach Jana Pawła II (wygłoszonych podczas pielgrzymki do Polski w roku 1999)”. *Język religijny dawniej i dziś*, red. Stanisław Mikołajczak i Tomasz Węclawski, Wydawnictwo „Poznańskie Studia Polonistyczne”, 2005, ss. 82-87.
- Rybka, Małgorzata. „Konceptualizacja miłości w dramacie «Przed sklepem jubilera» Karola Wojtyły”. *Jan Paweł II – Obrońca godności Człowieka. Materiały z sesji naukowej zorganizowanej z okazji VII Dnia Papieskiego. Poznańskie Spotkania Językoznawcze*, t. 17, 2008, ss. 105-116.
- Rybka, Małgorzata. „Subkategoria miłości człowieka do Boga w «Listach do młodzi» Jana Pawła II”. *Język doświadczenia religijnego*, red. Grzegorz Cyran i Elżbieta Skorupska-Raczyńska, Uniwersytet Szczeciński. Wydział Teologiczny, 2008, ss. 245-256.
- Rybka, Małgorzata, redaktor. *Jan Paweł II – Obrońca godności Człowieka. Materiały z sesji naukowej zorganizowanej z okazji VII Dnia Papieskiego. Poznańskie Spotkania Językoznawcze* 17, 2008.
- Rybka, Małgorzata, redaktor. *Jan Paweł II – Wychowawca Młodych. Poznańskie Spotkania Językoznawcze* 18, 2009.
- Rybka, Małgorzata. „Pojmenování Boha v poezji a dramatech Karla Wojtyły na pozadí polské tradice”. *Bohemica Olomucensia*, t. 3: Linguistica, 2010, ss. 33-43.
- Rybka, Małgorzata. *Kształtem jest MIŁOŚĆ. Obraz miłości w tekstach Jana Pawła II*. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2014.
- Rybka, Małgorzata. „W Chrystusie dowiadujemy się też, że nasze prawdziwe imię brzmi SYN albo CÓRKA – językowy obraz dziecka w wybranych tekstach Jana Pawła II”. *Język doświadczenia religijnego*, red. Grzegorz Cyran i Elżbieta Skorupska-Raczyńska, t. VIII, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, Uniwersytet Szczeciński. Wydział Teologiczny, 2015, ss. 177-192.
- Rybka, Małgorzata, i Jolanta Sławek. „«Kim jest Ten Bez-Imienny, który zechciał objawić się w głosie?». Językowy obraz Boga Ojca w poezji i dramatach Karola Wojtyły”. *Poznańskie Spotkania Językoznawcze*, t. 16, 2007, ss. 75-86.
- Rybka, Małgorzata, i Jolanta Sławek. „«Baranek idzie z niebnych pastwisk» – językowy obraz Syna Człowieczego w poezji i dramatach Karola Wojtyły”. *Język*

- religijny dawniej i dziś*, t. 3, red. Paweł Bortkiewicz, Stanisław Mikołajczak i Małgorzata Rybka, Wydawnictwo „Poznańskie Studia Polonistyczne”, 2007, ss. 89-102.
- Rybka, Małgorzata, i Jolanta Sławek. „Językowy obraz Boga w listach pasterskich kardynała Augusta Hlonda i listach do młodzieży Jana Pawła II”. *Jan Paweł II – Wychowawca Młodych*, red. Małgorzata Rybka. *Poznańskie Spotkania Językoznawcze*, t. 18, 2009, ss. 123-141.
- Rybka, Małgorzata, i Jolanta Sławek. „«Pośród wszystkich sprzeczności życia szukamy jego prawdziwego sensu». Konceptualizacja życia w listach Jana Pawła II do młodzieży”. „*Cum reverentia, gratia, amicitia...*” *Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Bogdanowi Walczakowi*, red. Jolanta Migdał i Agnieszka Piotrowska-Wojaczyk, t. 3, Wydawnictwo Rys, 2013, ss. 119-130.
- Rybka, Małgorzata, i Jolanta Sławek. „‘The lamb of god sets out from heavenly pastures’ – the son of man portrayed in the poetry and dramas of Karol Wojtyła”. *The Language of Religion, Past and Present*, red. Stanisław Mikołajczak i Małgorzata Rybka, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2014, ss. 571-587.
- Rybka, Małgorzata, i Jolanta Sławek. „‘Who is that nameless one, who revealed himself in the voice?’ The language landscape of god-the-father in the poetry and plays of Karol Wojtyła”. *The Language of Religion, Past and Present*, red. Stanisław Mikołajczak i Małgorzata Rybka, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2014, ss. 587-601.
- Rybka, Małgorzata, i Jolanta Sławek. „«Został im przez Boga zadany dar» – obraz rodziny jako wspólnoty w tekstach Jana Pawła II”. *Poznańskie Spotkania Językoznawcze*, t. 30, 2015, ss. 131-153.
- Rybka, Małgorzata, Jolanta Sławek i Marta Wrześniewska-Pietrzak. „«O nie-byciu-wolnym», czyli rozumienie wolności w homiliach Jana Pawła II”. *Odnowiciel mowy polskiej*, red. Stanisław Mikołajczak i Marta Wrześniewska-Pietrzak, Wydawnictwo WiS, 2009, ss. 207-217.
- Rybka, Małgorzata, Jolanta Sławek i Marta Wrześniewska-Pietrzak. „«O właściwe używanie wolności» – rozumienie pojęcia «wolności» w homiliach Jana Pawła II wygłoszonych podczas pielgrzymek do Ojczyzny. *Jan Paweł II w trosce o słowo i prawdę*, red. Stanisław Mikołajczak i Marta Wrześniewska-Pietrzak, Wydawnictwo „Poznańskie Studia Polonistyczne”, 2011, ss. 222-247.
- Taras, Bożena. „Jana Pawła II widzenie świata w orędziach na Światowy Dzień Pokoju”. *Karol Wojtyła – Jan Paweł II. Słowa prawdy i życia. Szkice lingwistyczne*, red. Kazimierz Ożóg i Bożena Taras, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2010, ss. 142-153.

Na podstawie powyższego przeglądu widać, że badania języka pism Karola Wojtyły/Jana Pawła II są prowadzone w ramach głównych poziomów języka i dyscyplin językoznawczych (gramatyki, leksyki, stylistyki, retoryki, lingwistyki tekstu, komunikacji językowej, onomastyki, prozodiów,

translatologii, włącznie z elementami wartościowania i estetyki języka). Taka rozległość podejmowanej problematyki nie wyczerpuje jednak zasobu możliwości badawczych. Mimo popularności tekstów Ojca Świętego nie wszystkie Jego pisma (choć bogate treściowo i artystycznie) zostały opisane pod względem lingwistycznym, niektóre z nich zaś pozostają nadal mało znane, wręcz nieodkryte.